

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Meerjaren- perspectief

2021-2024

*Toezicht, omdat rechtvaardigheid en
veiligheid niet vanzelfsprekend zijn.*

Inhoud

Voorwoord	3
1 Wie zijn we?	4
2 Wat willen we bereiken	7
3 Hoe doen we dat?	11
4 Tot slot	14

Voorwoord

Een rechtvaardige en veilige samenleving. In een continu veranderende samenleving is deze taak van organisaties die opereren binnen het Justitie-en-Veiligheid-domein een forse opgave. Deze organisaties, zoals de politie, het gevangeniswezen en organisaties binnen de migratieketen, werken hier dagelijks hard aan. Het is een opgave die door de coronapandemie en de economische gevolgen daarvan, zoals op zoveel plekken in de samenleving, de komende jaren niet eenvoudiger zal worden. Toezicht kan duidelijk maken waar zich risico's voordoen, waar het goed gaat en waar het beter kan. “Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn” is dan ook het motto van de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: Inspectie).

Maar wat is dan onze rol? En hoe zorgen we ervoor dat ons toezicht effect heeft voor burgers die afhankelijk zijn van al die organisaties? Het rapport Ongekend Onrecht van de Parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag (2020) laat zien hoe belangrijk het is dat het effect op de burger in beeld is. De Inspectie legde in haar Werkprogramma 2021 al een fundament voor een nieuw Meerjarenperspectief. Daarover zijn we in gesprek gegaan met personen uit onze directe omgeving en met mensen die wat verder van ons afstaan. Met organisaties waar we toezicht op houden én andere betrokken organisaties. Zo hebben we gesproken met medewerkers en/of bestuurders van bijvoorbeeld de politie, de Dienst Terugkeer en Vertrek, de Dienst Justitiële Inrichtingen, veiligheidsregio's, beleidsdirecties van het departement van Justitie en Veiligheid, maar ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Nationale ombudsman, de Algemene Rekenkamer en collega-inspecties. Waardevolle gesprekken, in een bijzonder jaar, onder uitzonderlijke omstandigheden.

Uit die gesprekken kwamen belangrijke punten naar voren. Zo vinden onze gesprekspartners dat we onze aandacht meer moeten focussen omdat het JenV-domein waarop we toezicht houden erg breed is: “Concentreer je op onderwerpen waar je van toegevoegde waarde bent, want je kunt niet alles doen.” Een ander punt is de balans tussen een dialoog met het veld en tegelijkertijd het bewaken van onze onafhankelijkheid. Maar ook meer aandacht voor het ‘interne toezicht’ van organisaties zelf en de inzet van interventiemogelijkheden. Belangrijke signalen waarvoor ik alle gesprekspartners wil bedanken. Deze helpen ons toezicht verder te versterken en daarmee bij te dragen aan de verbetering van de kwaliteit van de taakuitvoering in het JenV-domein.

In dit Meerjarenperspectief 2021-2024 kunt u lezen wat u de komende jaren van ons kunt verwachten.

H.C.D. Korvinus
Inspecteur-generaal Inspectie Justitie en Veiligheid

1

Wie zijn we?

De kerntaak van de Inspectie is erop toezien dat organisaties werkzaam in het domein van justitie en veiligheid (hierna: JenV-domein) met hun taakuitvoering individueel én gezamenlijk bijdragen aan een rechtvaardige en veilige samenleving. Met haar toezicht onderzoekt de Inspectie waar zich risico's voordoen, waar het goed gaat en waar het beter kan. Door te informeren, te rapporteren en zo nodig te interveniëren wil de Inspectie bijdragen aan de kwaliteit van de taakuitvoering en aan het publiek vertrouwen in de organisaties die actief zijn in het JenV-domein.

Onder het motto:

'Inspectie JenV. Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn.'

staan de komende jaren de volgende kernwaarden centraal:

Deskundig

Om toezicht met gezag te kunnen uitoefenen, is deskundigheid een eerste vereiste. De Inspectie investeert daarom voortdurend in kennis en ervaring over de uitvoeringspraktijk, over informatieverzameling en digitalisering, en stimuleert haar medewerkers zich te ontwikkelen in het toezichtvak. Dit gebeurt door werkbezoeken, opleidingen, contacten met andere inspecties en met wetenschappers.

In verbinding

Waar de taken van inspecties en andere instanties elkaar raken, mogen burgers en organisaties verwachten dat er, indien nodig, wordt samengewerkt en afgestemd. Daarnaast staat de Inspectie in verbinding met de (keten van) organisaties waar zij toezicht op houdt, met beleidsverantwoordelijken en waar nodig met andere toezichthouders. De Inspectie informeert haar omgeving actief en transparant over haar werkwijze, plannen en resultaten van toezicht.

Onafhankelijk

Wil een Inspectie bijdragen aan het publiek vertrouwen in het JenV-domein, dan is een onafhankelijke blik cruciaal. De Inspectie komt zelfstandig tot keuzes voor haar onderzoek. Inspecteurs moeten met een onafhankelijke blik kunnen onderzoeken en oordelen.

Kernwaarden

Deskundig

In verbinding

Onafhankelijk

Inspectie Justitie en Veiligheid

Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn.

De Inspectie voert haar taken uit op grond van verschillende wetten en regelingen en valt onder de politieke verantwoordelijkheid van de minister van JenV. De Inspectie is onafhankelijk in de keuze van haar onderzoeksactiviteiten, haar werkwijze, bevindingen en oordelen. Dit is in 2015 vastgelegd in de Aanwijzingen inzake de rijksinspecties. Deze aanwijzingen waren de afgelopen jaren een eerste borging van de onafhankelijkheid van rijksinspecties.¹ Ter versterking van het publiek vertrouwen in de onafhankelijkheid van de Inspectie, acht de Inspectie, met de Inspectieraad², een wettelijke regeling voor de rijksinspecties dan wel een wettelijke regeling voor de Inspectie JenV essentieel.

¹ Regeling vaststelling Aanwijzingen inzake de rijksinspecties, Regeling van de Minister-President, Minister van Algemene Zaken van 30 september 2015, nr. 3151041.

² Regeling vaststelling Aanwijzingen inzake de rijksinspecties, Regeling van de Minister-President, Minister van Algemene Zaken van 30 september 2015, nr. 3151041.

Van fundament tot Meerjarenperspectief

In dit Meerjarenperspectief 2021-2024 blijft een aantal accenten uit de periode 2018-2020 van kracht en worden enkele nieuwe doelen toegevoegd voor de komende jaren. Het fundament voor dit Meerjarenperspectief is beschreven in het Werkprogramma 2021³. Dit fundament is in de afgelopen maanden uitvoerig besproken met medewerkers en/of bestuurders van zoveel mogelijk partijen uit het JenV-domein. De Inspectie heeft de input uit deze gesprekken gebruikt voor het aanscherpen en invullen van haar koers. Uit de gesprekken komen de volgende accenten naar voren:

- Het JenV-domein waarop de Inspectie toezicht houdt, is heel breed; het helpt als de Inspectie focus aanbrengt in het toezicht zodat men weet wat men van de Inspectie kan verwachten.
- Besteed in het toezicht meer aandacht aan de burger die afhankelijk is van het functioneren van de organisaties in het JenV-domein. Dit accent sluit goed aan bij burgerperspectief. Dit is overigens soms ingewikkeld, omdat verschillende groepen burgers een verschillend perspectief (kunnen) hebben.
- Bevorder het lerend vermogen van organisaties en ketens. Dit accent kwam ook al naar voren in het Meerjarenprogramma 2018-2020 en blijft voor de gesprekspartners een belangrijk thema.
- Besteed aandacht aan de dialoog met organisaties in het JenV-domein. Deze interactie met het veld is met name belangrijk in het reguliere toezicht (zie ook paragraaf 4).

³ Zie: <https://www.inspectie-jenv.nl/Publicaties/jaarplannen/2020/09/10/werkprogramma-2021>.

Geschiedenis van IJenV

De Inspectie is in 2012 opgericht na het samenvoegen van de Inspectie Openbare orde en Veiligheid en de Inspectie voor de Sanctietoepassing. Na 2012 is het toezichtdomein verder uitgebreid. De Inspectie houdt toezicht op de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van wet- en regelgeving door uitvoeringsorganisaties op het terrein van justitie en veiligheid. In de afgelopen jaren is veel kennis opgebouwd over het functioneren en samenwerken van die uitvoeringsorganisaties. Het gaat dan om de politie, de brandweezorg, de crisisbeheersing door de veiligheidsregio's, het gevangeniswezen, de forensische zorg en de reclassering, de justitiële organisaties in het jeugd domein en onderdelen van de migratieketen. Recenter is een start gemaakt met het toezicht op slachtofferrechten en cybersecurity bij JenV organisaties. In 2020 is daar het voorgenomen toezicht op incassobureaus en het experiment gesloten coffeshopketen bijgekomen. Afhankelijk van de risico's en/of de maatschappelijke opgave zal de Inspectie daar de komende jaren waar nodig of desgevraagd thema's aan toevoegen.

2 Wat willen we bereiken

Een rechtvaardige en veilige samenleving betekent onder meer dat burgers in vrijheid kunnen samenleven ongeacht levensstijl, achtergrond en opvattingen. Aan een rechtvaardige en veilige samenleving wordt elke dag door velen hard gewerkt. Denk bijvoorbeeld aan de aanpak van openbare ordeproblemen door de politie of aan gevangenen, forensische klinieken en justitiële jeugdinstellingen die tijdens de detentie hun justitiabelen zo goed mogelijk voorbereiden op een veilige terugkeer in de maatschappij. Aan veiligheidsregio's die ervoor zorgen dat organisaties samenwerken bij rampen en crises of aan de opvang van asielzoekers waarbij medewerkers zorgen voor een veilige, rechtvaardige en humane behandeling van vluchtelingen. Deze en andere organisaties in het domein van justitie en veiligheid doen complex en belangrijk werk, vaak in relatie tot elkaar.

Binnen het domein van justitie en veiligheid doen zich risico's voor met een grote impact voor een individuele burger of de maatschappij als geheel en zijn incidenten nooit helemaal uit te sluiten. Wel moeten de uitvoeringsorganisaties zich inspannen om de risico's voor de samenleving aanvaardbaar te houden. Dit vereist dat deze organisaties in het oog houden welk maatschappelijk doel zij willen bereiken, hoe en of ze dat ook bereiken, hierover transparant zijn, reflecteren op hun prestaties en leerpunten borgen. Als Inspectie dragen we hieraan bij door de kwaliteit van de taakuitvoering te onderzoeken en risico's, problemen en mogelijkheden tot verbetering in beeld te brengen zodat organisaties ervan leren en zich blijven ontwikkelen. De Inspectie wil signaleren, stimuleren en zal -waar nodig- interveniëren.

De Inspectie ziet in haar toezicht twee strategische speerpunten voor de komende jaren:

De maatschappelijk opgave centraal

Wat betekenen de inspanningen van de JenV-organisaties voor de burger in de samenleving? Door de maatschappelijke opgave⁴ centraal te stellen, wil de Inspectie nadrukkelijk het perspectief van de burger in haar toezicht betrekken. De onderzoeken van de Inspectie zullen daarom vaak betrekking hebben op verschillende organisaties, die samenwerkend in ketens en/of netwerken een maatschappelijke rol vervullen.

Dit betekent dat de Inspectie oog houdt voor de kwaliteit van de samenwerking tussen organisaties waarop zij toezicht houdt: weet men hoe belangrijk bepaalde informatie is voor de volgende organisatie in de keten, is er regie en is dit effectief? Het vooropstellen van de maatschappelijke opgave, betekent dat de Inspectie in haar oordeelsvorming verder kijkt dan alleen naar de naleving van wet- en regelgeving. Vanuit het perspectief van (direct betrokken) burgers ziet de Inspectie ook toe op het resultaat van de inspanningen van de organisaties in de keten. Relevant is ook wat de burger hierbij kan en mag verwachten van de Inspectie.

Uitvoering in beeld

De Inspectie wil de ontwikkeling van de taakuitvoering van organisaties binnen het JenV-domein volgen en vroegtijdig problemen en risico's kunnen signaleren. De taakuitvoering kan bijvoorbeeld wijzigen door aanpassingen in de strategie, politieke besluitvorming, bezuinigingen of reorganisaties. Om tijdig op de hoogte te zijn versterken we de verbinding met organisaties door reguliere contacten, inspectiebezoeken of onderzoeken. Maar ook door het verzamelen en analyseren van kwantitatieve en kwalitatieve data over bijvoorbeeld kernindicatoren zoals incidentmeldingen, kwaliteitszorgsystemen en het interne toezicht. De Inspectie analyseert en beoordeelt deze informatie en koppelt signalen en trends terug aan het veld. De Inspectie kijkt systematisch naar de kerntaken en de hoofdprocessen van de uitvoering. Zij bepaalt op basis van onderkende risico's of zij behoefte heeft aan specifiek inzicht in onderdelen van de uitvoering. De Inspectie houdt daarbij rekening met waar organisaties staan in hun ontwikkeling en gaat vooraf na waar het toezicht het meest effectief is. Incidentmeldingen zijn een belangrijke informatiebron.

Het uitgangspunt is dat organisaties zicht hebben op hun incidenten, op de context waarbinnen die hebben kunnen gebeuren en deze informatie met de Inspectie delen. Dit is nog niet voor alle organisaties in het JenV-domein vanzelfsprekend. De Inspectie gaat ervanuit dat organisaties zelf in staat (moeten) zijn om incidenten te onderzoeken, hiervan te leren, maatregelen te nemen en hierover inzicht te bieden aan de Inspectie. De Inspectie onderzoekt alleen incidenten als dit een duidelijke meerwaarde heeft. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de ernst en maatschappelijke impact van een incident groot is, de organisatie onvoldoende reflectief is in eigen onderzoek of wanneer er mogelijk sprake is van een (ernstig) knelpunt in de werking van het stelsel waar de organisatie onderdeel van is.

⁴ Wat betekent de maatschappelijke opgave centraal stellen voor JenV? Zie 'De opgave aan tafel', Prof.dr. Martijn van der Steen e.a., NSOB, 2020

Doelen voor 2021-2024

De komende jaren wil de Inspectie dus de maatschappelijke opgave centraal stellen en de uitvoering in beeld hebben. Maar in dit brede toezichtdomein is ook focus nodig. Wat wil de Inspectie bereiken met haar toezicht? Een dergelijke focus maakt voor de organisaties en ketens duidelijk wat te verwachten van de Inspectie en helpt de Inspectie om jaarlijks bij de invulling van haar feitelijke werkprogramma's keuzes te maken.

De Inspectie heeft daarom ten aanzien van de organisaties waar zij toezicht op houdt vier doelen geformuleerd:

Het stimuleren van veerkracht en weerbaarheid van organisaties

Migratiestromen blijven deels onvoorspelbaar. De terreinen jeugd en forensische zorg zijn sterk in beweging. Daarnaast is er in de samenleving sprake van toenemende onrust met een radicale onderstroom⁵ en neemt de afhankelijkheid van digitale systemen toe. De continue veranderende omgeving vraagt veerkracht en weerbaarheid van uitvoeringsorganisaties.

De Inspectie wil de veerkracht stimuleren door onderzoek te doen naar de voorbereiding op onverwachte gebeurtenissen, zoals een crisis of ramp of een grote verandering in een keten. Denk bijvoorbeeld aan de mate waarin organisaties hebben geleerd van de coronapandemie en voorbereid zijn op nieuwe crises. Daarnaast is digitale veiligheid een vitaal onderdeel van een organisatie. De Inspectie richt haar toezicht daarom ook op het bevorderen van de weerbaarheid op dit vlak.

⁵ Strategisch omgevingsbeeld, ministerie van JenV 2020 en Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 53, NCTV, 2020

Het bevorderen van het lerend vermogen van organisaties

Hoe houd je als organisatie bij of je doelen worden behaald? Worden klachten systematisch geregistreerd, processen geëvalueerd en verbeterpunten opgepakt? Organisaties moeten in staat zijn om zelf te evalueren en daarvan te leren, bijvoorbeeld wanneer het gaat om werkprocessen en incidenten. Daarnaast moeten zij in staat zijn om zelf tijdig bij te sturen, fouten te herstellen en oog te houden voor de maatschappelijke doelen waaraan de organisatie bijdraagt. Iedere organisatie die haar governance⁶ op orde heeft, heeft een vorm van interne kwaliteitszorg.

De Inspectie zet de komende jaren in op het bevorderen van het lerend vermogen van organisaties. Dit doet zij niet alleen door goed in verbinding te staan met die onderdelen van organisaties die hiermee bezig zijn, maar ook door te volgen wat de organisaties leren van incidenten en klachten in brede zin. Ook betreft de Inspectie de inrichting van de kwaliteitszorg in haar onderzoeken.

⁶ De Inspectie verstaat onder governance: Het efficiënt en effectief realiseren van de organisatiedoelstellingen door middel van het waarborgen van de onderlinge samenhang van vier stappen: (bij)sturen, beheersen, intern toezicht en verantwoorden.

Het bevorderen van effectieve ketens en netwerken

De samenleving wordt steeds complexer⁷. De uitvoering krijgt gestalte binnen (complexe) ketens en netwerken. Veelzijdige problematiek vraagt om bredere benaderingen. De Inspectie wil het toezicht zodanig inrichten dat zij bijdraagt aan effectieve samenwerking in ketens en netwerken in het JenV-domein. Hiervoor zijn een goede dialoog met de organisaties in het JenV-domein en een helder begrip van de maatschappelijke resultaten van een keten of netwerk belangrijk. Hebben alle betrokkenen bijvoorbeeld hetzelfde beeld van de maatschappelijke opgave? De Inspectie richt het toezicht daarom op de opgave en de wijze waarop de organisaties hier gezamenlijk aan bijdragen.

⁷ Zie ook het onderzoek dat op verzoek van de Inspectie dit jaar via het WODC is uitgevoerd: Toezicht door de Inspectie JenV bij toenemende complexiteit, Bertruke Wein e.a., 2020.

Organisaties scherp houden op het burgerperspectief

Het bieden van veiligheid, rechtszekerheid en bescherming van grondrechten aan burgers zijn kerntaken van JenV-organisaties. Burgers moeten hierop kunnen vertrouwen. Of het nu gaat om de burger die aangifte doet van een misdrijf of de gedetineerde die met hulp en ondersteuning terugkeert in de samenleving. Bereiken de organisaties voor deze burgers wat ze moeten bereiken? En zijn zij daarover transparant en betrouwbaar? De Inspectie richt haar toezicht op de (kwaliteit van de) processen in het JenV-domein de komende jaren meer op het effect voor deze burgers.

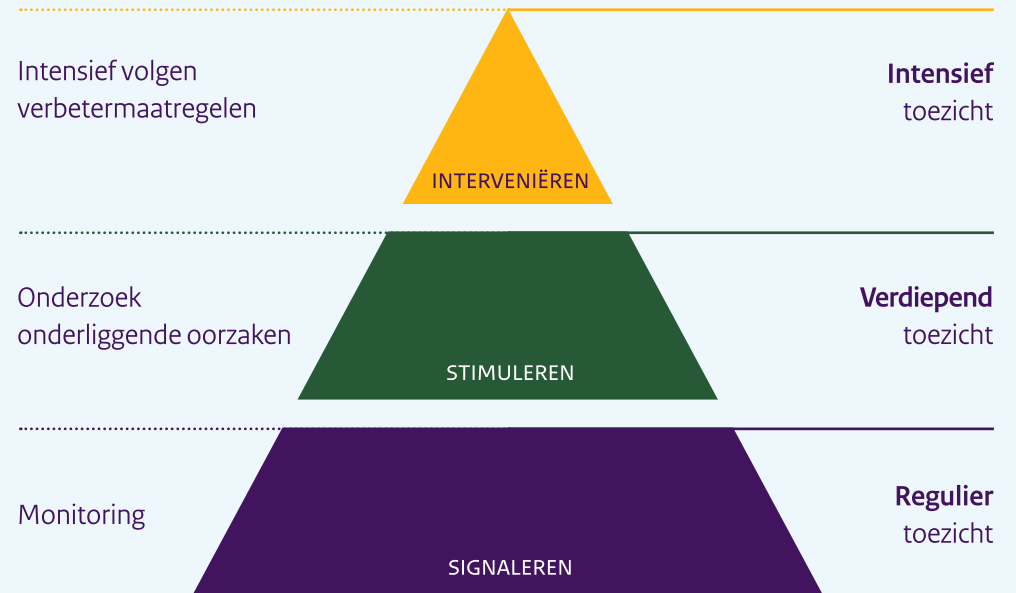
3 Hoe doen we dat

Het nastreven van deze doelen heeft ook effect op de eigen organisatie van de Inspectie. Het stimuleren van het lerend vermogen doet de Inspectie niet alleen bij anderen, maar ook bij zichzelf. Vanuit de wens om meer het burgerperspectief te hanteren in het toezicht, volgt de wens om burgers of ervaringsdeskundigen meer te betrekken bij onderzoeken. Ook zal de Inspectie de mogelijkheden verkennen om met een focusgroep van burgers te reflecteren op haar toezicht. Daarnaast vraagt de samenwerking met andere inspecties en onderzoeksinstanties blijvende aandacht. Ook blijft de Inspectie investeren in data, kwaliteit en professionaliteit met de eerdergenoemde kernwaarden (deskundig, in verbinding en onafhankelijk) als uitgangspunt.

De Inspectie wil op basis van haar onderzoeken in de periode 2021-2024 een belangrijke bijdrage leveren aan het inzicht in de staat van justitie en veiligheid. Voor de wijze waarop haar toezicht is ingericht, hanteert de Inspectie de piramide uit afbeelding 1. Deze piramide bestaat uit een basis van regulier toezicht en een top van verdiepend en intensief toezicht.

De toepassing van verdiepend en intensief toezicht is maatwerk. Het regulier toezicht is erop gericht om over de gehele breedte informatie uit te wisselen met het veld en te signaleren wat er speelt. Het verdiepend toezicht is erop gericht een onderwerp meer uit te diepen wanneer zich (terugkerende) problemen voordoen. Het intensief toezicht is bedoeld om partijen te bewegen tot absoluut noodzakelijke verbeteringen op een onderwerp.

AFBEELDING 1 - Toezicht door de Inspectie JenV

Regulier toezicht

De kern van het regulier toezicht wordt gevormd door een doorlopende verbinding tussen de Inspectie en het veld met als doel om een breed beeld te verkrijgen van de stand van zaken bij de uitvoeringsorganisaties. Deze vorm van toezicht gaat uit van het lerend vermogen en het interne toezicht en kwaliteitszorg van de uitvoeringsorganisaties zelf. De Inspectie wil het contact met de uitvoeringsorganisaties intensiveren om zo op reguliere basis meer informatie uit te wisselen. Bijvoorbeeld in de vorm van (verkennde) gesprekken en periodieke (locatie)bezoeken. Deze werkwijze geeft de uitvoeringsorganisaties de mogelijkheid om de context waarin ze werken toe te lichten, om hun perspectief op zaken weer te geven en zo nodig om knelpunten bespreekbaar te maken. De Inspectie besteedt daarbij aandacht aan ontwikkelingen en trends, indien relevant ook in internationaal verband, geleverde prestaties, uitdagingen en de opvolging van aanbevelingen uit eerdere Inspectie-onderzoeken. Het verzamelen en analyseren van (kwantitatieve) data over een aantal kernindicatoren, incidentmeldingen, kwaliteitszorgsystemen en interne evaluaties maken ook onderdeel uit van het reguliere toezicht. Ook nalevingstoezicht, zoals het toezicht op de hackbevoegdheid van de politie, doorlichtingen van gevangenis en het toezicht op het gedwongen vertrek van vreemdelingen uit Nederland, maken onderdeel uit van het reguliere toezicht.

De Inspectie beoogt met regulier toezicht te signaleren waar zich risico's en knelpunten voordoen. Daarom bekijkt zij systematisch de hoofdprocessen of kerntaken van organisaties. Uit de informatie die de Inspectie ophaalt in gesprekken en (locatie)bezoeken vangt zij signalen op over zaken die om verscheidene redenen extra aandacht behoeven. Op basis van een afwegingskader en eventueel verdiepende gesprekken kan de Inspectie toezichtactiviteiten inzetten op die signalen waar zij actie nodig acht. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om het snel en direct mondeling terugkoppelen van relevante inzichten aan de organisatie, reflecteren op interne evaluaties of terugkoppeling van rode draden uit het gehele toezicht van de Inspectie. Wanneer een dergelijke laagdrempelige actie onvoldoende effect sorteert of knelpunten zich meer structureel voordoen, kan de Inspectie verdiepend of intensief toezicht instellen. Dit zal de Inspectie altijd aankondigen bij en toelichten aan de betrokken organisaties.

De Inspectie zoekt in het toezicht nadrukkelijk de samenwerking met andere toezichthouders en kennisinstellingen. Deze samenwerking is cruciaal omdat op sommige terreinen meerdere toezichthouders actief zijn. Op een aantal onderwerpen heeft de Inspectie hierbij een coördinerende rol. De Inspectie blijft daarnaast actief bijdragen aan het gezamenlijk toezicht in het Sociaal Domein⁸ en aan de samenwerking in de Inspectieraad.

Verdiepend toezicht

Wanneer vanuit het reguliere toezicht blijkt dat de problematiek complex is en het niveau van één organisatie overstijgt of wanneer er een risico is dat het belang van burgers in de knel komt, kan de Inspectie verdiepend toezicht inzetten. Ook incidenten met grote maatschappelijke impact kunnen aanleiding zijn om deze vorm van toezicht in te zetten. Hiervoor wordt bijvoorbeeld gekozen als een organisatie niet in staat is zelf een adequaat onderzoek uit te voeren of er een vermoeden is van een knelpunt in de werking van het stelsel. Verdiepend toezicht is gericht op het uitdiepen en/of blootleggen van de problematiek en zal doorgaans bestaan uit een onderzoek. De in paragraaf drie genoemde doelen voor het toezicht van de komende jaren kunnen richting geven aan de invulling van de onderzoeken.

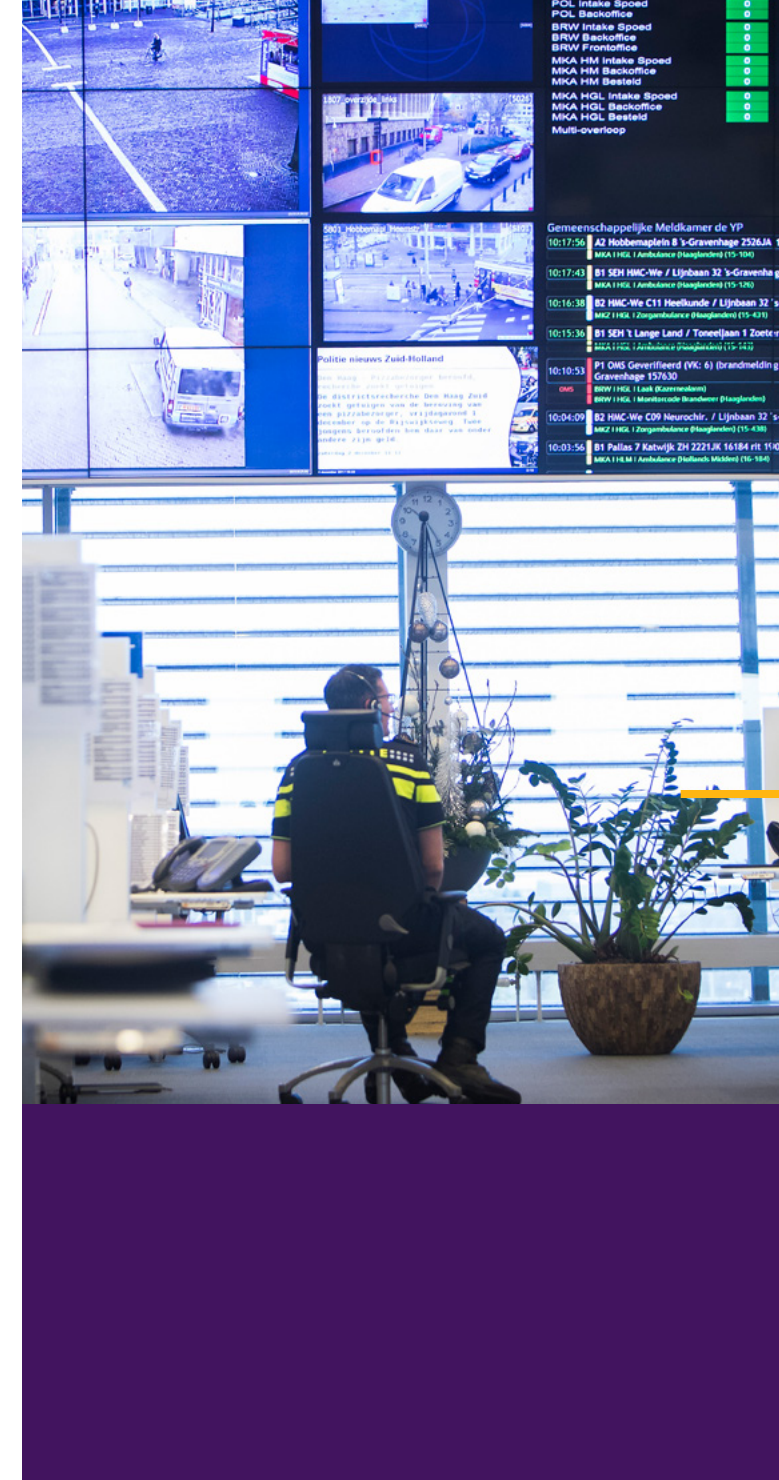
Onderzoeken zijn een belangrijk instrument om inzicht te bieden in de achterliggende, vaak complexe, oorzaken van ontwikkelingen en (wan)prestaties. Een onderzoek van de Inspectie resulteert in de meeste gevallen in een onderzoeksrapport met een analyse van de problematiek, conclusies en aanbevelingen. Om maatwerk te kunnen leveren en daarmee slagvaardiger en effectiever te kunnen zijn, kan de Inspectie ook tussentijds resultaten terugkoppelen aan de betrokken uitvoeringsorganisaties. Ook tijdens het verdiepende toezicht is de verbinding tussen de Inspectie en de uitvoeringsorganisaties van groot belang. Daarmee beoogt de Inspectie aan te sluiten bij de dagelijkse realiteit van de uitvoering. Dergelijk onderzoek beoogt te inspireren en te stimuleren tot verbetering.

⁸ Het Toezicht Sociaal Domein is een samenwerkingsverband van vier rijksinspecties. Zie ook het Meerjarenprogramma Toezicht Sociaal Domein 2021-2024, 2020, www.toezichtsociaaldomein.nl.

In enkele gevallen kan verdiepend onderzoek van de Inspectie aanleiding zijn om betrokken organisaties te vragen om een concreet verbeterplan. Verdiepend toezicht gaat in dat geval over op intensief toezicht.

Intensief toezicht

Bij intensief toezicht is het doel van de Inspectie om de betrokken partijen concreet aan te zetten tot de gewenste verbeteringen. Intensief toezicht kan op basis van regulier toezicht bijvoorbeeld worden ingezet als ketenpartners zijn vastgelopen in de samenwerking en een interventie nodig is om dit vlot te trekken of als afhankelijke burgers grote risico's (dreigen te) lopen doordat het stelsel niet goed functioneert. Maar ook vanuit verdiepend toezicht kan de Inspectie overgaan op intensief toezicht, bijvoorbeeld als (eerdere) aanbevelingen onvoldoende gevolg hebben gehad. Bij deze vorm van toezicht verschuift de focus van de Inspectie van stimulerend naar interveniërend. De Inspectie volgt bijvoorbeeld de opvolging en effecten van verbetermaatregelen van betrokken partijen intensief. De betrokken organisatie(s) wordt doorgaans gevraagd om periodiek te rapporteren over de voortgang van maatregelen en de Inspectie onderzoekt, zo nodig (on)aangekondigd, de voortgang ter plaatse. Onderdeel van het intensieve toezicht is mogelijk ook een interventiegesprek van een hoofdinspecteur/directeur of de inspecteur-generaal van de Inspectie met de verantwoordelijk directeur/bestuurder van de organisatie waar de Inspectie toezicht op houdt. De Inspectie rapporteert en publiceert haar bevindingen ten aanzien van de verbetermaatregelen en escaleert waar nodig naar de verantwoordelijke bewindspersoon of waar van toepassing een Raad van Toezicht. Naar verwachting krijgt de Inspectie de komende jaren voor enkele nieuwe toezicht-taken ook handhavende bevoegdheden zoals het opleggen van een boete of een last onder dwangsom. Het gaat dan bijvoorbeeld om het toezicht op incassobureaus en het toezicht op het experiment gesloten coffeeshopketen. Voor deze nieuwe toezichttaken ontwikkelt de Inspectie een specifiek interventiekader. Wanneer het gewenste effect bereikt is, bouwt de Inspectie het intensieve toezicht af.

4 Tot slot

In dit Meerjarenperspectief formuleert de Inspectie wat zij wil bereiken met haar toezicht tot en met 2024. Zij wil bijdragen aan het inzicht in de staat van justitie en veiligheid en aan het publieke vertrouwen in het JenV-domein. De Inspectie gebruikt het Meerjarenperspectief om keuzes te maken in haar jaarlijkse werkprogramma's. In het jaarbericht legt zij hierover verantwoording af.

Inspectie JenV. Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn.

Colofon

Dit is een uitgave van de Inspectie Justitie en Veiligheid

Voor meer informatie zie www.inspectie-jenv.nl

Februari 2021

